

Kaapon Kaiku

I/2014

20. vuosikerta

RIKANTILAN KOULUN
KYLÄYHDISTYS ry

<http://www.rikantila.fi>

SISÄLLYS

Puheenjohtajan palsta	3
Jätehuoltoasiaa	3
Erilainen talvi	4
Nordbergin Sofiasta	5
Rajuilma nousee idästä	10
Vastaus ajatuspähkinään	15
Radiopäiv	17
Maamiäs	19
Ristikko	20

Julkaisija: Rikantilan koulun kyläyhdistys yhteistyössä Eurajoen kunnan Kulttuuritoimen kanssa www.rikantila.fi

Painos: n. 155 kpl

Ilmestymisajankohdat: I Maaliskuu Tilaushinta kotimaahan: 7
II Kesäkuu euroa/vuosikerta
III Syyskuu
IV Joulukuu

TOIMITUS

RIKANTILA:

Tauno Perkiö
Nurkintanhuva 26
27150 LAPIJOKI
puh: 8682602
matkapuh: 044 7103311
sähköp: tauno.perkio@samk.fi

SAARI:

Kirsi Hassinen
Saaren kylätie 10
27150 Eurajoki
puh: 040 5074843
sähköp: kirsi.hassinen@tvo.fi

LUTTA:

Miikka Paassilta (päätoimittaja)
Mauno Paassilta (lehden tilaukset)
Rikantilantie 25
27100 EURAJOKI
puh: 8682647
sähköp: manu47@eurajokinetti.fi

RITAVUORI:

Marja Hiltunen
Ovaskantie 24
27100 EURAJOKI
puh: 040 7170221
sähköp: hiltunen.marja@gmail.com

RIKANTILAN KOULUN KYLÄYHDISTYKSEN JOHTOKUNTA V. 2013

PUHEENJOHTAJA

Kiikola Heidi 040-7043458 Lapintie 431A 27100 Eurajoki

JÄSENET

Karjanlahti Tapani 044-5605581 Rikantilantie 231 27150 Eurajoki

Jasu Hannele 050-4079608 Lapintie 463 B 27100 Eurajoki

Tarkki Ilpo 050-3034827 Kinnontie 30 27150 Eurajoki

Vaahensalo Marja

Luotonen Ossi 044-5691708 Saarentie 162 27150 Eurajoki

Korkeakoski Jenni 050-3445166 Rikantilantie 342 27150 Eurajoki

Hassinen Kirsi 040-5074843 Saaren kylätie 10 27150 Eurajoki

KOULU

Koulu (02) 8682611 Rikantilantie 194 27150 Eurajoki

Kares Minna-Mari 044-3124611

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Aurinkoista loppupalvea,
tai miksi kukin tätä hyvin
keväistä ilmaa haluaa kutsua.

Kevätkokous on 25.3. Toivottavasti näemme kyläläisiä kevätkokouksessa yhtä hienosti kuin ulkoilutapahtumasakin. Ulkoilutapahtuma onnistui lumen puutteesta huolimatta. Kivan tunnelman tallensi Tapani hienosti kuvien muodossa, joita jokainen voi itse käydä kyläyhdistyksen nettisivuilta katsomassa. Iso kiitos vielä muillekin järjestäjille.

Seuraavassa kyläillassa (järjestetään toukokuussa) voitaisiin viritellä

keskustelua kylien tievalaistuksista ja muista liikennejärjestelyistä. Joukossa on voimaa! Olisi hieno kuulla muiden mielipiteitä asian suhteen, olemme kuntalaisaktiivisuudella saaneet Lutalla tiputettua kylän nopeusrajoitusta.

Tonttipankkiin on tullut kyselyitä myynnissä olevista kohteista. Jos mielestäsi omaat hyvän paikan rakentaa ja olet myyntikannalla, ota yhteyttä *Minna-Mari Karekseen*.

— *Heidi Kiikola, kyläyhdistyksen puheenjohtaja* —

JÄTEHUOLTOASIAA

Monet ovat varmaan huomanneet Rikantilan koulun pihalle ilmestyneen jätehuoltopisteen. Olen saanut kyselyjä siitä, onko se tarkoitettu kyläläisten yhteiskäyttöön. Tiedustelin asiaa kunnanrakennusmestari Kuusistolta, joka ohjeisti seuraavanlaisesti:

” **Jäteasiat on tarkoitettu ainoastaan koulun omaan käyttöön.** Jätehuollon kustannus on varattu talousarviossa koulukohtaisesti. Kuntalaiset hoitavat jätteensä itse varsinaisiin heille varattuihin jättepisteisiin (Volltitalon pihalla ja Lapijoen asuntoalueella). Ylimääräinen liikenne koulun pihalla on lisäksi vaarana lasten turvallisuudelle.”

Siispä toimimme tämän ohjeen mukaisesti.

— *Minna-Mari Kares* —

Ilmoitus: Eurajoen kunnan ajantasainen vesihuollon kehittämissuunnitelma on luettavissa [www-osoitteessa](http://www.paikkatieto.airix.fi/tietopankki/eurajoki/vhks/e24957_vhks.pdf)
http://www.paikkatieto.airix.fi/tietopankki/eurajoki/vhks/e24957_vhks.pdf.

ERILAINEN TALVI

Helmikuun lopulla uutisoitiin, että vain kerran kymmenessä vuodessa talvi on kulumassa olevan kaltainen. Oho, taisin ääneen päätellä, vaikka yksin olinkin sitä kuulemassa.

Juuri nyt maaliskuun 7:nneen päivän iltana tätä kirjoittamaan ryhtyessäni ulkona kuuluu jyrisevän ukkonen. Päivän on satanut vettä, ja ulkona on 5 astetta lämmintä.

Alkuväittämän jälkeen vähän myöhemmin onneksi tehtiin tiettäväksi, että vuonna 1990 viimeksi on ollut näin lämmin helmikuu. Tämä tuntui sen verran uskottavammalta, että täytyi etsiä omat muistiinpanot kyseiseltä vuodelta, ja hämmästyttävästi lämpötila tosiaankin on noudatellut tämän vuotista. Matinpäivänä v. 1990 on ollut 5 astetta lämmintä, ja olen miettinyt, olenko niin lämmintä nimipäivääni ennen nähnyt. Tänä vuonna silloin oli kuitenkin +7°.

Sinä talvena on kuitenkin ollut myös lunta, sillä 20. päivä olen kirjoittanut olleeni "suulin mutkassa" auraamassa sulamisvesille reittiä. Mutkassa olleen suulin vanhemmat kyläläiset vielä muistavatkin varmaan, vaikka se jo 1960-luvun lopulla sortui lumitaakan alla.

Tulkoon sekin tässä nyt mainituksi, että oven salpa suulista palvelee tehtäväsään vielä näinä aikoina Huhtalan suulin ovesa, nyt *Juholan Jaria*. Ikää

raudalla lienee jo ainakin lähes 100 vuotta.

Kun itseäni runsaat 10 vuotta vanhemmalta *Laurin Matilta* kyselin, muistaa-ko hänkään vastaavanlaista talvea, hän kertoi isänsä joskus sanoneen, että joskus hänen syntymänsä aikaan on ollut talvi, jolloin rekikeliiä ei lainkaan tullut. Omakohtaista muistoa ei siis hänelläkään.

Tämän talven poikkeuksellisuutta todistaa myös se, että järjestyksessään jo 60. Pirkan Hiihto jouduttiin lumen puutteessa peruuttamaan – ensimmäisen kerran ja juuri juhlavuotenaan. Siihen valmistautuva Kareksen Olli odotti myös kovasti lunta ja sanoi tulevansa meidän heinämaassamme olevalle pellolle hiihtämään, kunhan vähänkin tulisi lunta, oma pelto kun oli karkealla rapsinsängellä. Eipä juuri tullut hiihtokelejä heinämaallekaan, ja Olli joutui hakemaan hiihtomahdollisuutta sekä Porista että Raumalta, niissä kun hetken oli hyvät ladut tekolumella.

Viisi vuotta sitten, kun vaihdettiin autoon uudet kesärenkaat, olin ensimmäinen sinä keväänä. Nyt kun edessä oli sama, epäilin jälleen olevani ennen muita asialla. Yksi vaihto oli kuitenkin tehty, mutta niin hiljaista oli Mäkelässä, että viime vuosi taitaa monella vielä olla mielessä.

Maaliskuu alkoi silloinkin suojasäällä, mutta mitä sitten seurasikaan. Toinen

päivä alkoi jo 13°:n pakkasella, 9. päivä on ollut 19° ja seuraavana aamuna peräti 22°. Viikon päivät välillä 13.–19.3. on joka aamu alkanut vähintään 10°:n pakkasella. Eikä pakkaskausi hellittänyt edes huhtikuuhun vaihdettaessa, vaan se alkoi 12°:n pakkasella, ja vasta 12.4. aamulla on ollut plusmerkkinen lämpötila.

Kun kylmän kevään jälkeen tuli sitten varsin suotuisa kesä, niin mitä nyt onkaan odotettavissa? Toivottavasti olen väärässä, kun uskallan ennustaa ikäviä kesäsäitä.

— *Matti Virta* —

NORDBERGIN SOFIASTA

Kyläyhdistyksen tekemä hieno luontopolku ohittaa metsittyneen harjun entisillä Ruuskan mailla, lähellä Rikantilantietä. Kulkijan pysäyttää kyltti, jossa kerrotaan torpan viimeisestä asukkaasta *Sofia* (kutsumanimi Sofi) *Nordbergistä*. Mökki on purettu jo 1938, vaikka Sofia on kuollut vasta 14.6.1951. Jäljellä on enää ruohottunut rinne, jossa pelkkä kellarin kruntti paljastaa ihmisasumuksen sijainneen tässä. Kaivon paikan kerrotaan olevan ylempänä, mutta sitä en löydä.

Luontopolulla on kaksi taulua, joissa kerrotaan Sofiasta. Perimätiedon mukaan hän on pitänyt maalattiaisessa mökissään lemmikkinä rantakäärmettä. Mikä ettei, kun asiaa tutkii tarkemmin! Elättikäärme esiintyy kansanperinteessä, ja ne olivat juuri myrkyttömiä rantakäärmeitä, joita hoivattiin ja ruokittiin pihapiirissä. Tämä käärme nimittäin kesyyntyy helposti, ja siitä oli paljon hyötyä tuholaiden torjunnassa. Se jopa söi kyynpoikasia! Perinteinen maatalousympäristö karjatarhoineen, lantakasoinneen, kivikkoineen ja laitumineen oli oiva asuinpaikka rantakäärmeelle. Synonyymit tarha- ja karjakäärme viittaavat juuri karjatalouteen. Esihistoriallisena aikana pihan haltijakäärmeelle on uhrattu samalla tavoin kuin uhripuille, millä haluttiin turvata talon ja sen asukkaiden onni ja menestys.

Perimätieto kertoo myös, että Sofia on kammoksuttu, jopa pelätty. Todellista syytä siihen ei ole enää löydettävissä. Ehkä hän oli vain erikoinen kyläyhteisön silmissä: naimaton nainen, joka ei ollut kovin seurallinen? Joka tapauksessa *Markku Kiikola* kertoo, että koska koulupolku kulki samaa reittiä kuin nykyinen luontopolku, puretun mökin kohdalla piti laittaa juoksuksi. Niin paljon pelotti.

Kirkonkirjat kertovat, että Sofia oli kivulloinen, mutta siitä mikä häntä vaivasi, ei ole tietoa. (Monet kiitokset *Helena Heinoselle* ja *Inga-Liisa Juholalle* kirkonkirjojen tutkimisesta!)

Sofian äiti oli kuppari, ja siksi häntä kutsuttiin Kuppri Sofiksi. Äiti oli nimeltään *Justina Seraphia Efraimintytär* (s. 6.1.1835, k. 7.11.1900) Tarkin talosta Lapijoelta. Hänen vanhempansa olivat Tarkin nuori isäntä *Efraim Nordberg* ja *Justina Andersson*. Justinan äiti kuoli hänen ollessaan neljän vuoden vanha, ja myöhemmin hän asui isänsä, äitipuolensa ja nuorempien sisarustensa kanssa Taipaleen Setälässä. Noin 20-vuotiaana hän lähti piiiaksi. Hän vaihtoi palveluspaikkaa usein, mutta otti pestin ainakin Vuojoen Jokelasta, Vuojoen kartanosta ja Väkkärästä. Siellä hän tapasi tulevan miehensä.

Sofian isä oli *Karl Gustaf Johansson* (s. 20.7.1822, k. 21.6.1868). Hänen vanhempansa olivat talonpoika *Johan Michelsson Granny* ja *Lisa Johansson* Kirkonkylästä. Pariskunta kuulutettiin 22.3.1861, vihittiin 30.5., ja ensimmäinen lapsi *Amanda Justiina* syntyi 7.7., mutta kuoli puolen vuoden iässä 24.12.

Tämän jälkeen Karl Gustaf Johansson perheineen oli töissä Lapijoen Jussilassa v. 1863, Lapijoen Pirilässä 1863–64 ja Lutan Kiikolassa 1865. Seuraavana vuonna he asettuivat itsellisinä Ruuskan maille, mutta ehtivät olla siellä vain kaksi vuotta ennen kuin isä sairastui. Karl Gustaf kuoli vattsot-nimiseen tautiin, joka suomennettuna on vesipöhö. Sen tunnetuimpia aiheuttajia lienevät sydämen ja munuaisten vajaatoiminta. Hän oli juuri ehtinyt täyttää 46 vuotta, ja 33-vuotias Justina synnytti

kaksostytöt neljä kuukautta miehensä kuoleman jälkeen. *Serafia* ja *Sofia* syntyivät 28.10.1868, juuri suurten nälkävuosien jälkeen.

Harjulla on ollut myös toinen mökki, jossa on ilmeisesti asustanut Sofian vanhin veli, *Karl Gustaf* (s. 15.3.1863, k. 23.11.1906). Hän avioitui Lapista *Lovisa Kustaan-tyttären* kanssa, ja heille syntyi yksi poika: *Kaarle Ivar*, 14.8.1894. Kaksostyttöjä kolme vuotta vanhempi *Isak* syntyi 11.4.1865.

Leskiäidille jäi siis huollettavakseen neljä alle kuusivuotiaista lasta! Opetteliko Justina Seraphia kupparin taidon tässä vaiheessa, vai jo ennen? Sitä emme tiedä, mutta joka tapauksessa ammatti on varmasti auttanut häntä selviytymään eteenpäin ja huolehti-
maan lapsistaan.

Sekä Sofia että Karl asuivat koko elämänsä Eurajoella, mutta Serafia muutti Rauhalle vuonna 1893.

Olavi Katila taitaa olla tätä nykyä lähes ainoita kyläläisiä, jotka ovat tunteneet Sofian henkilökohtaisesti. Sofia tuli ja lähti Hulolan taloon samassa tahdissa pääskysten kanssa: talven hän aikana, jonka Olavi muistaa, vietti Kaharilla vaivaistalossa ja myöhemmin Vuojoen vanhainkodissa. Hänen kuntonsa oli kuitenkin niin hyvä, että hän pääsi ikään kuin kesälomalle. Miksi hän ei mennyt silloin mökkiinsä? Näin jälkeinpäin voisi ajatella, että ehkä hän ei olisi enää pärjännyt siellä yksinään edes kesällä. Miksi hän tuli juuri Hulolaan? Sitä Olavi mietti pitkään, mutta ei keksinyt muuta kuin Sofian ja hänen vanhempiensa välisen ystävyyden. Sukulaisuussuhdetta heidän välillään ei ollut. Saarella *Allan Koskisella* Sofia vietti myös aikaa.

Mökki oli rakennettu harjun myötäisesti. Suuren suuri yhden huoneen rakennus ei tietenkään voinut ollut. Sisäänkäynti oli rakennettu mökin vasempaan päätyyn, ja ulko-ovi aukeni porstuaan, josta hetimiten oli kulku oikealle, ainoaan huoneeseen, tupaan.

Yhden käärmeen Olavi muistaa Sofian luona nähneensä. Jonain pyhänä, jolloin hän oli vierailut vanhempiensa kanssa Sofialla, kyykäärme oli kiivennyt porstuan nurkkaa ylös. Mutta se käärme oli menettänyt silloin henkensä eikä se suinkaan ollut mikään elätti. ”Olis siit suuremp poru noussu.”

Tässä Sofian mökki on sijainnut ulkorakennuksineen.

Mökki on ollut todella kauniilla paikalla! Nykyisten peltojen sijaan, harjun alapuolella, on ollut Vähäjärvi, ja se on ollut vielä osittain ”hengissä” 1930-luvulla. Mutta enää kesäisin ja syksyisin vettä kokoontui niin paljon, että voitiin puhua lammesta. Järvi on sijainnut aivan Rikantilantien tuntumassa, koulua vastapäätä.

Helena Heinonen kertoo, että Sofian asumus ei suinkaan ollut keskellä metsää, minkä käsityksen nyt saa, vaan tien vieressä. Kiviniementanhuvaksi aikoinaan kutsuttu tiemaa kulki nykyisen Ojalan ohi, ja siitä hiukan eteenpäin oli Kiviniementorppa, joka on palanut noin 35 vuotta sitten. Tiemaa jatkui metsään, sitten luontopolun reittiä myötäillen Sofin mökille ja lopulta Hyypän pelloille.

Olavi Katila muistelee Sofian puhetavan olleen välillä perin erikoinen. Hän tavallaan puhui paikoitellen omaa kieltään: pelkkiä substantiiveja ilman verbejä, ja siitä piti päätellä mitä hän tarkoitti. Tässä pari Olavin kertomaa esimerkkiä. ”Kärme, kippi, paljai jalkoi.” Eli jos kulki varomattomasti paljain jaloin, saattoi käärme pistää. ”Tuul, esliin, omenknyytt.” Tuuli oli ravisuttanut omenoita puista ja ne piti koota esiliinaan: omenanyyttiin. Hän käytti myös tilkesanaa sitkot.

Pelkällä lomalla Sofia ei suinkaan ollut Hulolassa, vaan hän oli hyvä luudantekijä. Hänellä oli pieni puukonnysä, jonka hän kääri sanomalehtipaperiin. Olavi teki siksi

hänelle nahasta tupen. Sofia teki myös pieniä askareita, mm. kantoi klapeja puuhuoneeseen.

Joskus naiset tosin hermostuivat häneen, koska hänen ruokailunsa kesti ja kesti eikä päästy tiskaamaan astioita. Ehkä senkin takia, että hampaat olivat perin huonot, tai oliko niitä ollenkaan? Mutta myös siksi, että hän eläinrakkaana saattoi haluta viedä juuri jonkun ”voileeväsiivu” talon koiralle ja juoksi tämän perässä vaikka miten kauas.

Joka talossa Sofiasta ei suinkaan pidetty. Jopa yhdessä sukulaispaikassa hänelle oli tokaistu tylästi ”syä sapsukas ja men matkoihis”. *Pertti Tamminen*, joka on asunut lapsuudessaan samoilla kulmilla kuin Sofia ja leikkinyt tämän mökin raunioissa, muistelee vanhan naisen vierailleen hänen vanhempiansa luona vielä 1940-luvun kesinä. Pertti arvelee Sofian menneen ensin Ruuskalle ja kävelleen siitä heille. Hän muistaa varsinaisen tien Sofian asumukselle kulkeneen Ruuskan maiden halki ja johtaneen mäen alapuolelle. Sitä pitkin kuljettiin myös Hyypän pelloille.

— *Marja Hiltunen* —

RAJUILMA NOUSEE IDÄSTÄ

Minulla on tapanani aloittaa henkilökohtaiset kirjoitukseni jonkinlaisella johdannolla ja selvityksellä siitä, miksi olen kirjoittanut siitä mistä olen; aiheet näihin teksteihin kun yleensä tulevat lähikylä huomattavasti laajemmalla alueelta. Samaan käytäntöön täytyy taas pitäytyä, sillä viime kuukausina ja päivinä kansainvälinen valtapolitiikka on muistuttanut olemassaolostaan Euroopassa siinä määrin selvästi, että sitä on vaikea jättää käsittelemättä. Ukrainan ja Krimin tilanne ei ole tätä kirjoitettaessa (maaliskuun alkupäivinä 2014) vielä varsinaisesti ratkennut tai lauennut, joten lopullinen tilinpäätös jää tehtäväksi joskus tulevaisuudessa, mutta silloin voi aina lukea tämän jutun uudestaan ja tarkastella sitä toteutuneiden tapahtumien valossa.

Kaikille tiedotusvälineitä vähänkään seuraaville itäisessä Euroopassa vuoden 2013 lopussa ja 2014 alussa sattuneet tapahtumat ovat varmasti tiedossa ainakin pääpiirteiltään, mutta joitain niistä lienee hyvä ensin kerrata mahdollisia jälkeinpäin tulevia lukijoita ajatellen. Siispä palautetaan mieleen, että sisäpoliittisesti riitaisa, enemmän tai vähemmän korruptoituneiden päättäjien käsissä jo vuosia ollut Ukraina ajautui viime syksynä vähän yllättävästikin pahaan kriisiin sen presidentin ja voimamiehen, Venäjään päin kallellaan olevan *Viktor Janukovitshin* jätettyä allekirjoittamatta maataan Euroopan Unioniin suuntaa-

van sopimuksen ja tehtyä sen sijaan vastaavanlaisen Venäjän kanssa. Kansa suuttui uutisesta ja alkoi osoittaa voimallisesti mieltään, ensin EU-suhteiden puolesta ja aikaa myöten yhä enemmän hallintoa vastaan. Vuoden 2014 puolelle tultaessa erimielisyydet näyttivät jo hetken aikaa olevan selviämässä, osin ulkomaisten välittäjien ansiosta, mutta mielenosoittajat eivät kuitenkaan enää tyytyneet muuhun kuin Janukovitshin ajamiseen ulos. Lopulta syntyi ammuskelu, jossa useat kymmenet saivat surmansa. On vielä jonkin verran epäselvää, kuka ja kenen toimeksiannosta tarkalleen ottaen veritekoihin syyllistyi, mutta joka tapauksessa Janukovitshin oli verilöylyn jälkeen pakko paeta maasta kiireen vilkkaa.

Ukrainaa lähestulkoon itsensä osana pitävä Venäjä ei jäänyt toimeksiannoksi, vaan katsoen olevansa oikeutettu suojelemaan venäläisten turvallisuutta – vaikka sitten lähettämällä asevoimansa ulkomaille – puuttui Krimin niemimaalla tilanteeseen. Niemimaan kärjessä sillä oli ennestään kaksi laivaston tukikohtaa, ja niihin lähetettiin lisää sotilaita samalla, kun seudulla nähtiin ukrainalaisten sotilaiden kanssa vähintäänkin hermosotaan joutuneita epämääräisiä mutta epäilyttävän hyvin aseistettuja ja varustettuja "paikallisjoukkoja" tai "asemiehiä", jotka piirittivät ukrainalaisten tukikohtia, valtasivat hallinnon rakennuksia ja tietävästi katkoivat

viestiyhteyksiä ja sulkivat teitä. Ukrainassa valtaa pitävä väliaikainen hallitus katsoi Venäjän ryhtyneen käytännössä sotatoimiin ja loukanneen maan aluetta, samalla kun Kiovasta pyydettiin länsimailta apua. Pelloista huolimatta ainakaan vielä täysimittaista ilmisotaa Venäjän ja Ukrainan välille ei ole syttynyt, mutta sellainen ei ole vielä täysi mahdollisuus tätä kirjoitettaessa.

Länsimaat ovat luvanneet Ukrainalle tukea, mutta kysymyksessä on lähinnä myötätunto ja mahdollisesti raha sitten, kun tilanne hieman rauhoittuu. Venäläisiä taas on yritetty pitää aisoissa puhumalla taloudellisista ja poliittisista pakotteista. Todellista sotilaallista voimaa ei länsimailla nykyisellään juuri ole asettaa Venäjää vastaan Krimillä, ei ainakaan lyhyellä varoitusajalla, ja sillä voisi tietysti olla äärimmäisen vakavat seuraukset kaikkien kannalta.

Vaikka laukauksia ei tiettävästi pahemmin vaihdettu, sanallinen taistelu lännen ja Venäjän välillä kiihtyi kuumimmaksi vuosikymmeniin. Lännessä suorapuheisimmat palauttivat mieleen Tshekkoslovakian miehityksen vuonna 1968, tai jopa Natsi-Saksan laajentumistouhut. Venäjä vastasi omalta puoleltaan täyslaidallisella: tekopyhät amerikkalaiset imperialistit ovat kaiken pahan alku ja juuri, varmaan rahoittaneetkin mellakoitsijoita, jotka ovat fasisteja; paikalliset venäläiset tai venäjää puhuvat asukkaat pyytämällä pyysivät Venäjää apuun; Venäjällä on kaikki oikeus suojella omiaan; ja niin edelleen, vanhoja kuluneita hokemia

vain hieman uudistetussa asussa. Joitain Kremlin äänitorvia kuunnellessa tuntui siltä kuin olisi äkkiä palattu Neuvostoliiton aikoihin, jonnekin 1970- tai 1960-luvulle, jolloin Berliinin muuri oli jämäkästi pystyssä, *Gorbatshovista* ja perestroikasta ei ollut kuultukaan ja ns. rauhanvoimat marssivat raskain askelin, tuhansin telaketjuin ja ydinkärjet valmiina vapunpäivän paraateissaan. Kaiken täydensi tietysti tökerö propaganda, esimerkiksi kuvamateriaali raja-asemalta, jossa muka Ukrainassa vainotut venäläiset jonottivat pelossaan pääsyä Venäjän puolelle – vähät siitä, että toisella puolella rajaa kököttävän vartiokopin pihassa liehui salossa *Puolan* lippu...

Venäjän motiivit on sinänsä melko helppo käsittää. Tavanomaisen näyttämisenhalun ja uhon sekä muistoissa kangastelevan Neuvostoliiton suurruudenajan lisäksi tulevat Ukrainan merkittävät luonnonvarat ja teollisuus, samoin kuin sotilastukikohdat. Sitä paitsi erityisesti itäisessä Ukrainassa on varsin paljon venäjänkielisiä ja -mielisiä asukkaita, joilla on aivan todellisia sympatioita rajan taakse. Venäjälle olisi kerta kaikkiaan sietämätöntä, jos Ukraina alkaisi tosissaan etäännyä siitä ja lähestyä liiaksi EU:ta, tai jopa Natoa. Ehkä taustalla on myös kaiherthanut pelko suurta poliittista muutosta vaativan kansanliikkeen levistymisestä omalle maaperälle, jossa vallanpitäjät ovat suunnilleen yhtä korruptoitunutta sakkia kuin Ukrainassa hiljattain syrjäytetytkin.

Siis sitä tavallista, voisi joku kyynisyyteen taipuvainen tarkkailija sanoa. Mitä muuta voisi odottaa? Maaailma ei sittenkään ole muuttunut kovin paljoa, vaikka muutamilla valtioilla on eriväriset liput ja eri nimet kuin puoli vuosisataa sitten. Tämä on tietysti totta, mutta soisi kaikkien vähitellen tajuavan sen.

Kirjoitin melko lailla samanlaisen jutun jo alkusyksystä 2008 Venäjän ja Georgian Ossetia-sodan jälkitunnelmissä, mutta harmikseni aihe on edelleen ajankohtainen, oikeastaan vielä enemmän nyt, kun kriisi on selkeästi Euroopassa eikä enää täältä katsoen suhteellisessa periferiassa Kaukasuksella. Myös voidaan todeta, että meillä Suomessa ei ainakaan silloisesta yhteenotosta opittu yhtään mitään. Jalkaväkimiinat hävitettiin, puolustuskykyä yleensä ajetaan määrätietoisesti alas ja Naton kanssa tehdään leikkiyhteistyötä, joka ei tositalanteen tullen takaa mitään – tämä kaikki nähtävästi siinä lapsellisessa uskossa, ettei meille koskaan voi oikeasti enää mitään sattua ja että vastedes armeija voi keskittyä erään kommentaattorin sanoja mukaillakseni "pelastelemaan öljyä päälle saaneita lintuja rannoilla". Myös on puhuttu hurskaasti Venäjän demokratian kehittymisestä, annettu rajan taakse rahaa ympäristöhankkeisiin ja järkyttyä, kun joku on ehdottanut venäläisten maanosto-oikeuden rajoittamista täällä, vaikkei muuten niin edes vastavetona sille, muunmaalaisten on paljon vaikeampaa hankkia maata Venäjältä; monin paikoin esimerkiksi

luovutetussa Karjalassa maan myyminen ei-venäläisille on kielletty tykkänään.

Hyvällä syyllä voi kysyä, onko Venäjällä ylipäätään mitään demokratiakehitystä ollutkaan. Venäjästä ei *Vladimir Putinin* valtakaudella ole tullut vapaamielistä, kansalaistensa oikeuksia kunnioittavaa länsimaata, se hallitsee yhä valtavaa joukkotuho- ja tavanomaista asearsenaalia ja se on herkästi puuttumassa kansainväliseen politiikkaan ympäri maapalloa, yleensä pitäen USA:ta ja EU:ta ainakin vastapelureinaan, ellei suorastaan potentiaalisina vihollisinaan. Tässä tarkoituksessa se on valmis liittoutumaan ja kaveeraamaan melkein kenen hyvänsä kanssa. Tietysti tällainen touhu on jossain määrin suurvaltojen tapaista "tarkoitus pyhittää keinot"-politiikkaa, mutta Venäjän kyseessä ollessa usein niin räikeää, että tulee välillä väkisinkin ihmetelleeksi, mikä se lopullinen tarkoitus mahtaa olla.

Tarkemmin ajatellen ja sanoen Venäjällä asiat kyllä kehittyvät, mutta kehityksen suunnan voi päätellä vaikkapa siitä, että sama mies (tai hetkellisesti hänen uskollinen käskyläisensä) on istunut toistakymmentä vuotta presidenttinä eikä hänellä ole pienintäkään aikomusta lähteä virastaan, nähtävästi ei edes kulumalla. Kansa on yksimielisesti hänen takanaan, hän sanoo, mutta samaan aikaan hän huolehtii tarkoin siitä, etteivät hänen näkemyksistään poikkeavat lausunnot kauaa tiedotusvälineissä leviä. Sisäisten ongelmien perimmäiset syyt löydetään

usein ulkomailta, joissa pahantahtoiset ihmiset juonivat Venäjää vastaan koko ajan.

On kaikei luonnollista, että meillä on haluttu katsoa asiaa toisin ja yrittää nähdä kaikesta vain hyvät puolet. Venäjä on ja tulee varmasti olemaankin meidän rajanaapurimme, jonka kanssa on pakko yrittää elää jollain tavalla, eikä Suomen intresseissä tietenkään ole haastaa ydinasevallan kanssa riitaa. Toisaalta totuuden kieltäminen ja pään työntäminen pensaaseen on vielä pahempaa. Venäjä uskaltaa nyt toimia suhteellisen vapaasti ja voimalla, koska se tietää, että Yhdysvallat on kaukana ja ettei EU ole mikään puolustusliitto eikä siitä todennäköisesti koskaan sellaista tule. Suomea uhkaa pahimmassa tapauksessa vähittäinen taantuminen rajamaaksi, jossa naapurin joukot käyvät silloin tällöin tekemässä pienimuotoisia vierailuja, ehkä sulke-massa tilapäisesti jonkin sataman tai lentokentän tai vaihtamassa epämieluisan yksittäisen poliitikon sopivam-paan, ilman että sille uskalletaan tehdä mitään. Siinä tilanteessa puolueettomuus ja oikeastaan itsenäisyyskin olisivat todellisuudessa menettäneet merkityk-sensä. Tavalla tai toisella jokaisen on lopulta pakko valita puolensa.

Asioita pahentaa lisäksi se, että meillä on jo nyt suurehko ja koko ajan voimakkaasti kasvava venäjänkielinen vähemmistö, mikä väistämättä lisää Venäjän johdon mielenkiintoa Suomeen. Suomen lähialueista esimerkiksi Viro on ehtinyt saada ikävällä tavalla esimakua siitä painostuksesta, jota

Venäjä voi etupiirissään oleviin naapureihinsa kohdentaa. Pääasialli-sena perusteena (tai verukkeena) on ollut nimenomaan venäläisperäisen väestönosan oikeuksien turvaaminen ja sen suojeleminen.

Mitä sitten kannattaisi tehdä? Tietystikään ei ole olemassa mitään yksittäistä ihmelääkettä, joka korjaisi oitis kaikki maailman vääryydet ja tekisi kansat toistensa ystäviksi kertaheitolla. Toisaalta ei kannata elättää myöskään kuvitelmia siitä, että Suomen kaltainen pieni maa voisi koskaan lyödä suurvallan sotilaallisesti tai edes kestää sen täyttää voimaa hetkeä kauemmin. Käytännössä ehkä paras ratkaisu olisi tilanne, jossa molemmin puolin pidetään yllä ystävyyttä ja kohteliaisuutta, joka kuitenkin perustuu myös molemminpuoliseen kunnioituk-seen, siis siihen, että myös Suomella on niin tehokas puolustus kuin suinkin on mahdollista luoda; todellisia pitkän aikajakson vaihtoehtoja tälle pyrkimyk-selle on nykyisiä ratoja jatkavassa maailmassa tasan yksi, edellä mainittu rajamaaksi tai jonkinlaiseksi Venäjän YYA-vasalliksi sortuminen suomettu-misineen päivineen.

Aluksi on luonnollisesti tehtävä itse kaikki mitä voidaan ja hyödynnettävä omat rajalliset resurssit parhaan mukaan. (Yksi harkinnan arvoinen veto olisi paluu niihin paljon puhuttuihin jalkaväkimiinoiniin, joista luopuminen ehkä toi Suomelle irtopisteitä maailman silmissä mutta sotilaallisesti ja talou-dellisesti arvostellen hakee idiootti-maisuudessa vertaistaan.) Rahat ovat

toki nykyisellään tiukassa, ja melkein kaikesta joudutaan säästämään, mutta leikkauskohteille olisi kenties jatkossa syytä antaa vähän toisenlaisia painotuksia kuin tähän asti. Jos ja kun sitten näin pitkälle on päästy, on harkittava vakavasti jonkin uskottavan puolustusliiton jäsenyyttä, sellaisen, joka ei todennäköisesti jätä jäseniään tiukan paikan tullen ihan heti yksin. Tämä olisi poliittisesti ja muutenkin suuri muutos vanhaan, ja sillä olisi kiistämättä myös varjopuolensa, mutta liittoutumispäätöstä ei voida lykätä hetkeen, jolloin myrsky on jo alkamassa. Talvisodan ajoilta lienee sisäistetty, miten vähän moraalinen oikeassa oleminen ja maailman myötätunto lämmittävät todellisen hädän keskellä.

Nykyisen hallituksen otteet eivät ainkaan minussa vala uskoa siihen, että mihinkään järkeviin toimiin ryhdyttäisiin. Kriisin ollessa puhkeamassa eräs ministeri julisti sosiaalisessa mediassa, miten hän aikoo katsoa muuatta suosittua viihdeohjelmaa, ja

toinen, puolustusvaliokunnan jäsen, valitteli vapaapäivänsä menetystä. Näin siis siitä huolimatta, että käsillä oli vaalikauden ylivoimaisesti vakavin kansainvälinen turvallisuuspoliittinen vaaratilanne! Ei ole vaikea kuvitella, miten vähän koko juttu mahtaa heitä kiinnostaa sen jälkeen, kun pahin jännitys on lauennut – olettaen, että niin tapahtuu rauhanomaisesti.

Vuonna 2008 päätin kirjoitukseni tuttuun, tosin siinä yhteydessä vähän siistittyyn sanontaan itänaapurista ja voissa paistamisesta. Sitä tuskin tarvitsee nyt toistaa, vaan paikallaan voisi olla sen lisäksi hiukan laajempi näkökulma. Humaaneja pilvilinnoja on kiva ja helppo rakentaa, mutta niihin ei pääse maailman kovuutta pakoon loputtomiin. Toivoa täytyy, ettei meidän suomalaisten tarvitse enää opetella sitä tosiasiaa kantapään kautta. Muille saa ja täytyykin olla kiltti – mutta tyhmä ei saa olla.

— *Miikka Paassilta* —

Vastaus ajatuspähkinään

Nuorukaisen piti keksiä, minkä luvun kuningas oli kirjoittanut kirjekuoreen sulkemaansa paperilappuun. Luku oli väliltä 0–1000, ja poika sai tehdä 10 kysymystä, joihin kuningas vastasi kyllä tai ei. Miten hän varmasti saisi tietää oikean luvun ja saisi prinsessan ja puoli valtakuntaa?

Oikea strategia on puolittaa tuntematon lukualue joka kysymyksellä. Tietysti lottovoittajan onnella voisi päästä nopeammin selville luvusta, mutta silloin olisi myös vaara, ettei 10 kysymystä riittäisikään.

Oletetaan, että kuninkaan luku on 571. Kysely voisi sujua näin:

1. P (poika): - Onko luku pienempi kuin 500?	K (Kuningas): - Ei
2. P: - Onko se pienempi kuin 750?	K: - Kyllä
3. P: - Onko se pienempi kuin 625?	K: - Kyllä
4. P: - Onko se pienempi kuin 563?	K: - Ei

(Luku on siis välillä 563 – 624, kysely jatkuu.)

5. P: - Onko luku pienempi kuin 594?	K: - Kyllä
6. P: - Onko luku pienempi kuin 579?	K: - Kyllä
7. P: - Onko luku pienempi kuin 571?	K: - Ei

(Poika mainitsi jo oikean luvun, mutta ei vielä tiedä sitä! Hän haarukoi välin 571–578.)

8. P: - Onko luku pienempi kuin 575?	K: - Kyllä
9. P: - Onko luku pienempi kuin 573?	K: - Kyllä
10.P: -Onko luku pienempi kuin 572?	K: - Kyllä
11.P: - Luku on 571!	K: - Onneksi olkoon!

Mielenkiintoinen jatkokysymys on, kuinka monta kysymystä poika olisi tarvinnut, jos kuninkaan salaluku olisi ollut väliltä nolosta miljoonaan. Oikea vastaus on 20. Jos kuninkaan lukualue olisi ollut miljardiin asti (0–1 000 000 000), poika olisi tarvinnut 30 kysymystä päästäkseen varmasti oikeaan tulokseen. Matematiikkaa osaavat huomaavat, että tarvittavien kysymysten määrä N voidaan laskea kaavalla $N = \log_2(A)$, jossa A on kuninkaan arvuuttelema lukualue. N on luonnollisesti pyöristettävä ylöspäin kokonaisluvuksi.

— Tauno Perkiö —

RADIOPÄIV

Tul tost miäle, ko kuuli, et viätetti semmost Radiopäivät, et radio o semmone asi mikä o ja pysy. Sitä on tullu itekki kuulustelttu jo aika kaua, vaikkei ny iha kidekoneist saak sentä. Ni, mist mää siit kuuli, ni radiost tiätyst. Sin olis kuulema saan käyd laittamas omi muistoijas radion kuulustelemisest, netin kaut. Mut se sijaha et olsi viittin sin men niit kirjottama, ajattelin kiusat niil teit, arvoisa Kaapo lukijakunt. Et täält sit pese, lukekka taik jättäkkä lukemat.

Lapsen tunnui et radio ol ain auk, vaikkei se ikä silti niinko häirin. Kylma se sillo pistetti kii, jos ol jottai muut semmost tärkkiä kohkotust menos. Puhet siält tul paljo, jos sit musiikkiki. Aikamerkki tul tunni välei ja uutissi ja merisäät joskus pualilt päivi. Ne kuulostiva vähä tylsilt lapse miälest, mut jos ny kuulis, ni voisiva o aika nostalgissi... taik sit joku *Pekka Tiilikaise* selostus hiihdost. Voisis tul iha tippa linssihi.

Meijä radio ol semmonen iso ja ruskia ja se ol hyllyl, seinäl, aika korkkial. Tule miäle, et se ol vissi ollu joskus aika kalliski aparaat, ja tärkkiäki tiätyst, enne ko tul telkkar, ja sin *Kahila* ja *Sopane*. Radion al ol keinustool ja siin sit millon kukaki istui ja kuulustel. Vaik eivä kyl päiväsaikka pali isä tai äiti istuskellu, pyhäsi pareminki. Äitil melkke ain kudin kädes, jos istuma kerkes. Kudin sil ol sillonki, ko se opet muu lukema, ja

sukkapuikol ol hyvä osotta aapisest kirjaimi. Hyvi opesinki lukema, jo enne ko kouluka alkoi. Irjante sivukirjastost sit käytti lainamas lukemist, *Juusela Greettalt*.

Mut ny meinata eksy jo sivupoluil, mennäst äkkiste takasi niihi radiomuistoihi. Äit ja isä tykkäsivä kuulustel vanha tanssimusikki, iskelmi ja humppa. Mää ny en niist pitän väli, mut jos tul Muska Krokotilirok, ni men kylmä väre pisi selkkä, oi et sentäs. Tais sukakki men jalois iha kiaruhu, ol se semmone rokki se.

Sillon ko ei ollu viäl telkkari, ni ei ain tiätän mink näkössi ne laulaja oliva, jos ei missä kuvalehdes sattun näkemä kuvi. Biitlesi kyl olivat Suasikis ja Aja Säveles, ja niitte juliste pistivä iso flika seinälleki.

Moortenssoni Lasse o jään miälehe, ko se lauloi sitä Laiskotellen: "on taas-kin sunnun--tai, haalarit nurkkaan jää--dä sai" ...se ol semmone haus Kane laul. Ja mää luuli, et se Lasse o tummatukkane; semmone pitkä ja komias miäs, kon tiädät. Mut sit se oliki joskus telkkaris, tais laula sitä toist hitti, Mä lähden stadiin... ja se oliki vaalevatukkane! Ei lainkka semse näköne ko mää olin kuvitel! Mää olin tiätyst kauhja pettyn ja järkyttyn. Mut onneks *Liamola Lasse* (sukkel Lasse-buumi oliki 30-luvul!) ol semmone tumma ja söpö, ni ol edes joku sentä. Äitiki tykkäs siit.

Sitä stadiit mää joskus funteerasi, et mikä paik se oikee o, mut seki selvis, ko meijä iso flika lähtivä sin kouluhu. Et se o se Helsink, se Iso Kaupunk.

Mut mitäst siit radiost sit viäl pit sanno. Ni, Lauantain toivotu tiätyst, vaik se tais ol enemä semmost äiti ja isän kama kans, mut Nuarte Sävellahja! Se se ol paras ohjelma, ko siält tul semmost musa ko meikäläine tykkäs kuulustel. Mankka muul ei ollu, enne ko täyti viistoist. Ajatelkka: viistoist, ko nykysi lapsil ova äkspoksi ja vaik mik vehke jo melkke enne ko ne ossa kävel.

No, sai mää se manka sit ja oli onnelline. Ko sai ruvet äänittäjä siit nuarte sävellahjast kaseteil ja kuulustel niit iha kosk vaa, vaik keskel yät omas vinttikamaris... Nuarte sävellahja ko alkoi, lauantaiehtopualisi, ni ain täydyi ol valmiusasemis, sormi ojos, et mikä laulu (mistän biiseist ei sillo viäl ollu tiatto, ainaka Mullilan kyläs) tul, et kerkes äkkiste painama sitä rec-nappula. Ja voi onneton jos joku

juantaja kehtas puhhu siihe pääl... kui joku olikaa nii pölväst. Onneks *Jake Nyman*, se sävellahja-juantaja ei sentä ollu niin tyhm, mut jokku muu oliva.

Iskelmist en tykän, mut ko katto tota Tartu Mikkiin, ni huama, et on tul niitäkki kuulusteltu, iha väkisinki. Nii hyvi tunnista niit vanhoi laului ko siin joskus lauleta. Taik vedetä, niinko nykysi sanota ja se jos mikä ärsyttä iha suunnattomast. Miksei voi puhhu laulust ja laulamisest, severa vanha-aikkane mää ole.

No, summa summarum, radion asemat yhteiskunnas ei ol mikkä oikee horjuttan, se täyty todet tähä kauniks lopuks. Sitä kuulustella joka paikas, jos ei muuhalt ni puhelimest tai tiatokonest. Mainokse ja kaupallisuus on tullu jäädäkses, radiokanavillekki, mut nii ne kehveli ova takapiruun mones muussaki. Raha se o mikä maailma pyärittä, radiosakki.

— *Leena Falttu* —

Maamiäs

Talve viimässi henkäyksi.
Vilust viima.
Tuult ja tuisku.
Pakane pakka yäkylä.

Lumise sarka makka.
Makka ja orotta.
Aurinko sulattava
valuttava lämpö.
Kevä ensmäist pusu.

Maamiäs huila.
Huila ja hunteera.
Katle ulos.
Katle taevarantta.
Mitä uskalta orotta.

Lämmiä keväst tuult.
Suve sulossi päivi.
Kuiva vai sattest syksy.

Taeva isän käres kaik.

Tuule lämppe.
Vapuks tuleva pääskyse.
Yäkaste aja ova ohi.
Maamiäs virkko.
Äestä ja kylvä.
Pistä siämene piilo.

Käre ristis toevotta.
Tulis hyvä vuas.
Sais suamlaine leippä.
Peruni ja puuro.
Jouluks räätikäsloora.

Rukkoile ja huakka.
Taeva isän käres kaik.

— *Kastehelm* —

RISTIKKO

Reiik-
kömen 3.9. Farmasia, EHKÄ Korkeus
9.12. tekniikka jne. 10.2.

HÄLYTIN OLVI

Partiolaisten paikka

Kaukoputken peilille

Talvilaji

Rikantilan naapurissa

RAAHESSA

SILMÄSSÄ

Sn

Mittaa fysi. suuretta

Tyttö

Miehtiä

MAHAHAAVA

Tekee paljon työtä

Papukaija →

Liikemies-Kari

Pilotellen

2 Naug

Lohketaan uudelleen

"JÄNYT VUOROSSA..."

IKÄVÖIDÄ

Tunne Huono Kohtelu

2 PAULO

Korean Air Lines

KARHU

Kantapää-Sankari Japanissa

Ent. Norjan kunkko porssaat

Ent. maali-vahti KUNTA

ELÄMYS

Anno domini

Vokaalit HIRVEN "LAPSI"

RADIO

Paketti-auto LIEJU

50v.

BUM!

TIETOLÄHDE

TP&H7